

Sygn. akt II Ca 327/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 czerwca 2014 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Tryb. Wydział II Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący	SSO Arkadiusz Lisiecki
Sędziowie	SSO Grzegorz Ślęzak SSR del. Aleksandra Szymorek - Wąsek (spr.)
Protokolant	Paulina Neyman

po rozpoznaniu w dniu 30 czerwca 2014 roku w Piotrkowie Trybunalskim

na rozprawie sprawy z powództwa M. G. (1)

przeciwko A. G.

o ustalenie wygaśnięcia obowiązku alimentacyjnego

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego w Radomsku

z dnia 24 marca 2014 roku, sygn. akt III RC 485/13

zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że ustala, iż obowiązek alimentacyjny M. G. (1) względem pozwanej A. G. ustalony ugodą sądową zawartą przed Sądem Rejonowym w Radomsku dnia 21 października 2002 roku w sprawie sygn. Akt III RC 575/02 wygaś z dniem 04 grudnia 2013 roku.

Na oryginale właściwe podpisy

Sygn. akt. II Ca 327/14

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z 24 marca 2014 roku Sąd Rejonowy w Radomsku, po rozpoznaniu sprawy z powództwa M. G. (1) przeciwko A. G. o ustalenie wygaśnięcia obowiązku alimentacyjnego oddalił powództwo oraz nie obciążył powoda kosztami postępowania w sprawie.

Podstawę powyższego rozstrzygnięcia stanowiły przytoczone poniżej ustalenia i zarazem rozważania Sądu Rejonowego:

strony pozostawały w związku małżeńskim od 20 marca 1965 roku. Wysokość alimentów na rzecz pozwanej w kwocie 300,00 złotych miesięcznie została określona ugodą zawartą przed Sądem Rejonowym w Radomsku 21 października 2002 roku w sprawie III RC 576/02.

W czasie ustalenia alimentów w sprawie III RC 576/02 pozwana A. G. nie była uprawniona do żadnych świadczeń. Pomiędzy stronami już wtedy istniał stan faktycznej separacji. Pozwanej pomagała materialnie jedna z córek. M. G. (1) w czasie zawierania ugody sądowej był uprawniony do świadczenia emerytalnego w łącznej kwocie 941,81 złotych. Wzajemne relacje stron po ustaleniu alimentów zdecydowanie się pogarszały. W pozwie wniesionym do Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim powód, powołując się na stan długotrwałej, 15 letniej separacji oraz niewłaściwe - według niego - zachowania pozwanej, mogące szkodzić jego zdrowiu, żądał rozwiązania małżeństwa i „zniesienia” ciężącego na nim obowiązku alimentacyjnego względem pozwanej A. G., wskazując na możliwości materialnego utrzymania istniejące po jej stronie. W dniu 19 września 2013 roku Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim rozwiązał przez rozwód związek małżeński M. G. (1) i A. G. z winy obu stron, a wyrok ten uprawomocnił się 11 października 2013 roku.

Powód M. G. (1) ma obecnie 73 lata. Jest emerytem. Pobiera świadczenie z ubezpieczenia społecznego w wysokości 1.078,85 złotych. Według twierdzeń powoda nie ma on możliwości zamieszkiwania ani w domu mieszkalnym, ani na posesji, na której zamieszkiwała wspólnie rodzina założona przez strony. Jako przyczynę braku warunków do tego, aby nadal zamieszkiwać w G., M. G. (1) wskazuje działania swojej byłej żony - pozwanej w tej sprawie A. G. - a także ich syna W. G., który będąc pod wpływem alkoholu rzekomo miał się znęcać nad ojcem. Obecnie, po wyprowadzeniu się z G., powód zamieszkuje wraz z córką J. G. w mieszkaniu jej konkubenta w M.. Powód jest człowiekiem schorowanym, nie może nic zrobić prawą ręką, którą miał uszkodzoną w czasie pracy w (...). Na potrzeby żywnościowe M. G. (1) przeznaczają ok. 300,00 złotych miesięcznie, do wydatków związanych z utrzymaniem mieszkania, w którym aktualnie przebywa powód dokłada łącznie kwotę 450,00 złotych. W 2013 roku zaciągnął kredyt w wysokości 19.500,00 złotych na urządzenie betonowego ogrodzenia w G., który spłaca w miesięcznych ratach w wysokości 472,99 złotych. Na lekarstwa powód przeznaczają po 50,00 złotych miesięcznie. Córka stron J. G. zeznała, że kiedy zamieszkiwali w G. - to pozwana zabraniała jej świadczenia pomocy dla powoda, a wobec tego, że córka mimo tego pomagała ojcu, pozwana rzekomo miała wyrzucić J. G. wraz z jej córką z ich rodzinnego domu

Pozwana A. G. ma 69 lat. Nie nabyła ona od czasu zawarcia ugody alimentacyjnej uprawnień do świadczeń z ubezpieczenia społecznego. Pozwana określiła, że na wyżywienie i leki potrzebuje około 500,00 złotych miesięcznie. Z pieniędzy otrzymywanych jako świadczenie alimentacyjne pozwana opłaca podatek i wykupuje leki. Wodę do gospodarstwa domowego czerpie ze studni, za wywóz śmieci ponosi opłatę 6,00 złotych miesięcznie, za energię elektryczną płaci bardzo mało. Raz w tygodniu pozwaną odwiedza córka K. G. - aby pomóc posprzątać matce. W podwórku (tam gdzie mieszkał też powód) mieszka teraz syn stron W. G.. Syn stron M. G. (2) też od dłuższego czasu nie zamieszkuje już w G.. Według K., powód i pozwana jeszcze cztery lata temu prowadzili wspólne gospodarstwo domowe i żyli w zgodzie, a powód wyprowadził się wraz z synem W. do odrębnego zabudowania ale na tej samej posesji po urodzeniu przez J. G. córki A.. Przyczyną zaprzestania prowadzenia wspólnego gospodarstwa domowego - w ocenie świadka K. G. - było nadużywanie przez powoda alkoholu i wszczynanie awantur.

Strony sprzedały K. M. niezabudowaną działkę gruntu o powierzchni 2.700 metrów kwadratowych za cenę 15.000,00 złotych. Sprzedający potwierdzili w akcie notarialnym, że kwotę tę od nabywcy otrzymali. Obecnie powód podnosi, że całością sumy zawładnęła pozwana i dokonała jej podziału ale nie pomiędzy wszystkimi dziećmi - czemu pozwana zaprzecza. Strony posiadają obecnie wspólnie jeszcze jedną nieruchomość gruntową o powierzchni 5,43 ha fizycznego, co stanowi 1,1745 ha przeliczeniowego - ale jest ona od kilku lat nieuprawiana. Między stronami nie toczyło się postępowanie o podział majątku dorobkowego. Pozwana w 2009 roku przeżyła zawał serca i leczy się kardiologicznie

Sąd zważył, iż przy rozpoznawaniu mniejszej sprawy dokonał analizy stanu majątkowego i dochodowego stron - celem stwierdzenia - jaki jest stan obecny w stosunku do stanu istniejącego w chwili ustalenia świadczenia alimentacyjnego

a konkretnie - czy doszło do zmian, o których stanowi art. 138 krio, mogących uzasadnić wygaśnięcie obowiązku alimentacyjnego powoda wobec pozwanej.

Przeprowadzone w sprawie postępowanie dowodowe pozwoliło sądowi pierwszej instancji na stwierdzenie, że stan majątkowy stron zmienił się w zasadzie w ten tylko sposób, że strony wspólnie sprzedały część posiadanej przez nich nieruchomości w postaci działki niezabudowanej o powierzchni 2.700 metrów kwadratowych za cenę 15.000 złotych, którą to należność - jak wynika z § 4 powoływanego jako dowód w sprawie aktu notarialnego oboje wówczas jeszcze małżonkowie pokwitowali. Nadal są oni współwłaścicielami pozostałych nieruchomości gruntowych, które nie są przez nich uprawiane. Powód w czasie ustalenia świadczenia był emerytem i nadal mu to świadczenie przysługuje w nieznacznie podwyższonej wysokości. Pozwana nie miała uprawnień do żadnych świadczeń i nie ma ich także teraz. Stan zdrowia u obu stron się pogorszył. Pozwana w 2009 roku doznała zawału serca i musi leczyć się kardiologicznie. U powoda pogłębił się stan pourazowy ręki - do tego stopnia, że nie może on nią wykonywać nawet prostych czynności. Aktualnie powód korzysta ze wsparcia, którego udziela mu córka J., z którą wspólnie mieszka u jej konkubenta. To porównanie nie daje podstaw do zastosowania art. 138 krio - w zakresie żądania wygaśnięcia obowiązku alimentacyjnego na skutek zmian stosunków alimentacyjnych.

Niemniej należy w tym miejscu podkreślić i zauważyć, iż uszło uwadze Sądu pierwszej instancji, iż sąd okręgowy rozpoznając sprawę o rozwód nie orzekł o alimentach na rzecz pozwanej, a okoliczność ta może mieć istotne znaczenie dla rozpoznania sprawy w toku kontroli instancyjnej przez sąd odwoławczy - w świetle uchwały Sądu Najwyższego - Izby Cywilnej z 13 marca 2011 roku w sprawie III CZP 39/11, w myśl której „z chwilą uprawomocnienia się wyroku orzekającego rozwód obowiązek małżonków przyczyniania się do zaspokajania potrzeb rodziny (art. 27 KRO) wygasa (v. podobne stanowisko w tezie wyroku z 28 listopada 2012 roku Sądu Apelacyjnego w Krakowie - I Wydział Cywilny w sprawie I ACA 1091/12 „W sprawie o rozwód każda ze stron - małżonków - może domagać się zasądzenia alimentów od drugiej strony - małżonka -z tym., że na podstawie art. 60 § 1 lub § 2 KRO. Natomiast niedopuszczalne jest domaganie się podwyższenia alimentów orzeczonych wcześniej na podstawie art. 27 KRO, albowiem obowiązek alimentacyjny przewidziany w art. 27 KRO wygasa na skutek ustania małżeństwa, nawet w sytuacji, gdy jest orzeczony na podstawie prawomocnego wyroku”.

Podstawę rozstrzygnięcia o kosztach postępowania w rozpoznawanej przez sąd pierwszej instancji sprawie stanowił art. 102 kpc.

Apelację do opisanego wyroku wniósł powód M. G. (1). Nie sformułował on zarzutów apelacji, podnosząc jedynie w uzasadnieniu, że nie zgadza się z rozstrzygnięciem sądu, bowiem pozwana posiada środki na życie ze sprzedanej działki, nie ponosi żadnych opłat za utrzymanie domu, ma gospodarstwo rolne, może ubiegać się o emeryturę, gdyż osiągnęła wiek emerytalny, ma 5 dzieci, od których może żądać alimentów. Sytuacja powoda jest znacznie trudniejsza, bowiem jest chory, wymaga opieki, wynajmuje mieszkanie, spłaca kredyt zaciągnięty w czasie trwania małżeństwa i nie stać go na alimenty. Dlatego też wnosi o pozytywne i sprawiedliwe rozpatrzenie jego odwołania.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja zasługuje na uwzględnienie, bowiem od daty ustalenia obowiązku alimentacyjnego od powoda na rzecz uprawnionej nastąpiła istotna zmiana sytuacji. Art. 138 krio stanowi, iż w razie zmiany stosunków można wnosić o zmianę zakresu obowiązku alimentacyjnego. Zmiana orzeczenia może polegać zarówno na zmianie wysokości wypłacanych alimentów, jak i na orzeczeniu wygaśnięcia obowiązku alimentacyjnego. Przez zmianę stosunków rozumieć należy wszelkie zmiany w statusie ekonomicznym stron powodujące zwiększenie, ale i zmniejszenie zakresu usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego lub też zwiększenie, ale i zmniejszenie zakresu możliwości zarobkowych i majątkowych zobowiązanego, jak również zmianę sytuacji prawnej stron, która prowadzi do wygaśnięcia tegoż obowiązku.

Podkreślić należy w sprawie niniejszej, że Sąd Rejonowy prawidłowo zgromadził materiał dowodowy, ale jak podniósł w uzasadnieniu, pominął istotną okoliczność, a mianowicie, że nastąpiła istotna zmiana sytuacji prawnej stron, bowiem prawomocnym wyrokiem rozwiązano związek małżeński powoda M. G. (1) i pozwanej A. G. przez rozwód.

Tym samym ustały wszystkie prawa i obowiązki między małżonkami, w tym również obowiązek przyczyniania się do zaspokajania potrzeb rodziny wynikający z art. 27 krio. Z przytoczonego przez Sąd I Instancji orzeczenia Sądu Najwyższego jednoznacznie wynika, że obowiązek wynikający z art. 27 krio wygasa między małżonkami z chwilą uprawomocnienia się wyroku rozwodowego. Skoro wyrok rozwodowy stron jest prawomocny, zaś na rzecz pozwanej nie zostały ustalone alimenty po orzeczeniu rozwodu, żądanie powoda ustalenia wygaśnięcia obowiązku alimentacyjnego jest w pełni uzasadnione. W tej sytuacji należało zmienić zaskarżony wyrok i zgodnie z żądaniem pozwu uchylić obowiązek alimentacyjny powoda M. G. (1) wobec pozwanej A. G. ustalony ugodą zawartą w czasie trwania małżeństwa stron.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 386 § 1 kpc, w uwzględnieniu apelacji, Sąd Okręgowy orzekł, jak w wyroku.

Na oryginale właściwe podpisy